

NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD

S JAZYKOVÝMI PŘEDPISY, PLATÍCÍMI PŘED
NEJVYŠŠÍM SPRÁVNÍM SOUDEM, ZÁKON
O MOCI SOUDCOVSKÉ, ZÁKON O ROZHODOVÁNÍ
NÁROKŮ SOUKROMOPRÁVNÍCH ÚŘADY
SPRÁVNÍMI A PŘÍSLUŠNÉ
PŘEDPISY.

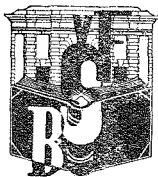
Sestavil a poznámkami opatřil
podle zákonů a na podkladě praxe n. s. s.

III. řada 63

Dr. KAREL FLIEDER,

vládní rada

sekretariátu Nejvyššího správního
soudu.

869/3

8604-III

PRAHA 1927.

Nakladatel — F. B. ŠKORPIL — Knihkupec
Praha-Dejvice 255

OBSAH:

	Str.
Úvod	7
Zákon o nejvyšším správním soudě	9
Zákon o správním soudě	12
Předpisy jazykové	23
Moc soudcovská	16
Zákon o nárocích soukromoprávních	18
Zákon čís. 149/1905 ř. z.	38
Jednací řád	41
Stížnost (vzorec)	59
Rejstřík	61

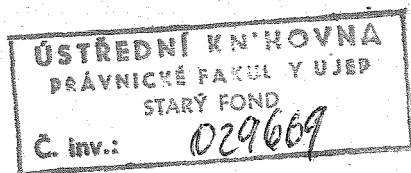
Předmluva.

Vydání z roku 1921 (nákladem Gustava Dubského) mělo za předmět vylíčiti postup řízení před n. s. s., kdežto nyní otištěny jsou zákony platící před n. s. s. s příslušnými předpisy a zákonnými ustanoveními (jazykové předpisy, zákon o moci soudcovské, jednacím řád, zákon č. 103 z r. 1926 sb. z. a n.).

Dle připojeného rejstříku najde se potřebné v zákoně o s. s., který zůstal i nyní hlavním pramenem, jakož i v poznámkách k jednotlivým paragrafům tohoto zákona připojeným.

V Praze, v dubnu 1927.

Autor.

Úvodem.

1. Nejvyšší správní soud zřízen byl zákonem ze dne 2. listopadu 1918 č. 3 sb. zák. a nař. pro celý československý stát, tedy i pro Slovensko, jako tribunál kasační, jsa povolán, aby zkoušel, nebyl-li naříkaným rozhodnutím porušen zákon. To tedy znamená, že nejvyšší správní soud není instancí rozhodovací.

2. Ani zrušovací nález n. s. s. není titulem exekučním. Titul takový může opatřiti toliko úřad správní, prováděje nález n. s. s.

Provádí-li správní úřad nález, kterým rozhodnutí jeho bylo zrušeno pro vady řízení, jest toliko povinen odstraniti vady řízení nejvyšším správním soudem vytknuté a vydati rozhodnutí nové.

Stejně má se věc, zruší-li nejvyšší správní soud rozhodnutí správní pro vady řízení dle §u 7 zákona o správním soudě (§ 33 jedn. ř.). (Nález ze dne 24. dubna 1924 č. 6917 Boh. č. 3515-A.)

3. Podání k nejvyššímu správnímu soudu kolkují se následovně:

Stížnost kolkuje se 5 Kč za arch,

plná moc kolkuje se 5 Kč,

přílohy kolkují se à 1 Kč;

potvrzení o podané stížnosti — ne-

ní-li totiž u stížnosti podací rubriky — kolkuje se 8 Kč.

4. Pro stručnost citován bude zákon ze dne 22. října 1875 č. 36 ř. z. z roku 1876 jako zákon o správním soudě (z. o s. s.), kdežto zákon ze dne 2. listopadu 1918 č. 3 sb. z. a n. jako zákon o nejvyšším správním soudě (z. o n. s. s.); jednacím řád správního soudu označen bude j. ř.

Oficiální sbírka nálezů nejvyššího správního soudu vydávaná Drem J. V. Bohuslavem citována bude: Boh.

Zákon ze dne 2. listopadu 1918 o nejvyšším správním soudě a o řešení kompetentních konfliktů (sbírky zákonů a nařízení č. 3).

§ 1.

Pro veškerou oblast státu československého zřizuje se nejvyšší správní soud se sídlem v Praze. Soud tento skládá se z prvního presidenta (II. tř. hodn.), z druhého presidenta (III. tř. hodn.), ze čtyř senátních presidentů (IV. tř. hodn.) a dvaceti radů nejvyššího správního soudu, z nichž jest sedm ve třídě IV., ostatní ve třídě V. a z potřebného počtu tajemníků, sil kancelářských, pomocných a sluhovských.

Nyní platí zákon ze dne 24. června 1926 č. 103 sb. z. a n. o úpravě platových a některých služebních poměrů státních zaměstnanců. § 40:

1. služné prvního předsedy nejvyššího soudu a prvního předsedy nejvyššího správního soudu činí 100.000 Kč ročně,

2. služné ostatních soudců tvoří základní služné a příslušně funkční služné atd. (následuje výpočet služného).

§ 2.

Pro příslušnost a složení nejvyššího správního soudu i pro řízení před ním platí předpisy §§ 2 a násl. zákona ze dne 22. října 1875 č. 36 ř. z. z r. 1876, jeho novely ze dne 21. září 1905 č. 149 ř. z. i jeho jednacím řád (ministrské nař. ze dne 22. srpna 1907 č. 209 ř. z.) s následujícími doplňky a úchytkami:

1. Předpis §u 2 zákona ze dne 22. října 1875 č. 36 ř. z. z r. 1876 doplňuje se tímto ustanovením:

Rozhodnutí nebo opatření nepřestává býti výrokem správního úřadu proto, že při rozhodování buď ve stolici poslední aneb v některé stolici nižší zúčastnil se jako člen rozhodujícího nebo nařizujícího úřadu řádný soudce.

2. Z §u 3 tohoto zákona ponechávají se v platnosti toliko předpisy lit. a) a lit. f).

3. Ustanovení §u 48 tohoto zákona se zrušují;

4. nejvyšší správní soud rozhoduje o stížnostech přikázaných dosud dle článku 3 lit. b) základního zákona státního ze dne 21. prosince 1867 č. 143 ř. z. soudu říšskému;

5. nejvyšší správní soud jest povolán rozhodovati o kompetenčních konfliktech mezi různými správními úřady, jež byly dosud dle článku 2 lit. b) a c) základního zákona státního ze dne 21. prosince 1867 č. 143 ř. z. přikázány soudu říšskému.

6. Nejvyšší správní soud rozhoduje o nárocích proti státu nebo jednotlivým zemím tohoto státu tenkrát, rozhodly-li již o nárocích těchto v mezích své příslušnosti v instancním pořadí úřady správní, a jde-li toliko o přezkoumání tohoto rozhodnutí.

§ 3.

Rozhodovati o kompetenčních konfliktech mezi soudy řádnými s jedné a správními úřady se strany druhé (čl. 2 lit. a) základního zákona státního ze dne 21. prosince 1867 č. 143 ř. z.) nebo o kompetenčních konfliktech mezi nejvyšším správním soudem se strany jedné a řádným soudem se strany druhé (§ 2 zákona ze dne 22. října 1875 č. 37 ř. z. z r. 1876) jest povolán zvláštní senát, jenž skládá se ze tří členů nejvyššího soudu a ze tří členů nejvyššího správního soudu. Předsedu tohoto senátu jmenuje vždy na dobu tří let vláda.

§ 4.

Kompetenční konflikt záporný tu jest, když otázka příslušnosti v předepsaném instancním postupu poslední přípustnou stolicí byla po přena.

Kompetenční konflikt kladný jest tu, jakmile k téže záležitosti dva různé správní úřady (§ 2 č. 5) nebo řádný soud s jedné a úřad správní nebo nejvyšší správní soud s druhé strany (§ 3) příslušnost si osobují.

§ 5.

Návrh na řešení kompetenčního konfliktu vznésti může buď strana účastněná na záležitosti, pro niž příslušnost jest sporná, buď úřad nebo soud, o jehož příslušnost se jedná. Návrh tento podati jest v případě § 2 č. 5. u nejvyššího správního soudu, v případě § 3 u předsedy rozhodovacího senátu v tolika vyhotovených, aby jeden mohl zůstatí u rozhodujícího senátu a po jednom mohli obdržeti cstatní na kompetenčním konfliktu účastnění. K účastníkům jest čítati netoliko soud či úřad o příslušnost se prouci, nýbrž i strana v oné věci, k níž příslušnost se stala spornou.

§ 6.

Návrh tento dodává se ostatním účastníkům k projevu, načež rozhoduje se o něm v sezení neveřejném. Rozhodnutí toto, jež, nezamítá-li se návrh jako nepřipustný nebo pro nepřipustnost dovozaného rozhodujícího senátu, jest vydati ve formě rozsudku, vyslovuje, který úřad či soud jest pro dotčenou záležitost příslušným.

§ 7.

Zákon tento nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

II.

Zákon daný dne 22. října 1875 o zřízení správního soudu (říšského zákonníka z r. 1876 č. 36).

§ 1.

Aby ve skutek uveden byl článek 15. základního zákona státního, daného dne 21. prosince 1867 (č. 144 ř. z.), zřizuje se pro království a země radou říšskou zastoupené správní soud ve Vídni.

K § 1. § 1 z. o. n. s. s. Pro veškerou oblast státu československého zřizuje se nejvyšší správní soud se sídlem v Praze.

§ 2.

Příslušnost.

Správní soud rozhoduje ve všech případech, kde kdo tvrdí, že byl nezákonným rozhodnutím neb opatřením některého úřadu správního ve svých právech zkrácen.

Úřady správními, na jichž rozhodnutí neb opatření se může u nejvyššího správního soudu stížnost vésti, jsou jak orgánové správy státní, tak i orgánové správy zemské, okresní a obecní.

K § 2. § 2 z. o. n. s. s. odst. 1. Předpis § 2 zákona ze dne 22. října 1875 č. 36 ř. z. z roku 1876 doplňuje se tímto ustanovením:

Rozhodnutí neb opatření nepřestává býti výrokem správního úřadu proto, že při rozhodování buď ve stolici poslední nebo v některé stolici nižší zúčastnil se jako člen rozhodujícího nebo nařizujícího úřadu řádný soudce.

Nález n. s. s. ze dne 18. listopadu 1922 č. 17.263 Boh. č. 1003/F.:

Proti důvodům rozhodnutí samotným jest stížnost na n. s. s. nepřipustná.

§ 3.

Správnímu soudu nepřisluší rozhodovati:

a) záležitosti, o kterých náleží rozhodovati řádným soudům;

f) stížnosti na jmenování k veřejnému úřadu neb k veřejné službě, pokud nejde o porušení nějakého dovozovaného práva navrhovacího nebo obsazovacího.

K § 3. § 2 zákona o n. s. s. odst. 2: Z § 3 tohoto zákona ponechávají se v platnosti toliko předpisy lit. a) a lit. f).

Nález ze dne 2. listopadu 1921 č. 14.202 Boh. č. 997-A: Bylo-li obecnímu úředníku odepráno povýšení na místo úřednické, jež v organizaci obecní služby jest systematizováno jako místo samostatné, které sluší obsazovati jmenováním, jest stížnost k nejvyššímu správnímu soudu do odeprání toho dle § 3 lit. f) z. o. s. s. nepřipustná.

Nález ze dne 16. září 1924 č. 15.792 Boh. č. 3907-A: Osoba, která byla jmenována lesním asistentem do skupiny C státních úředníků ve stavu lesnicko-technického úřednictva státní služby dohledací na Slovensku, nemá dle § 3 lit. f) zákona o s. s. právo stížnosti proti zařazení do skupiny C.

§ 4.

Správní soud má ku své příslušnosti z úřední povinnosti přihlížeti.

Učiní-li se námitka nepřislušnosti, má správní soud sám o ní rozhodovati (§ 9).

§ 5.

Správní soud zakročuje toliko na požádání strany. Stížnost může se k správnímu soudu podati teprve tehdy, když věc jest v administrativní cestě vyřízena.

Byl-li pořad v instancích administrativních zmeškán, nemá stížnost u správního soudu místa.

§ 6.

Správní soud má zpravidla rozhodovati dle skutkové podstaty, z níž vycházela poslední instance administrativní.

Shledá-li však správní soud, že skutková podstata byla proti spisům přijata za pravou, anebo že má v podstatných bodech zapotřebí doplnění anebo že byly podstatné formy řízení administrativního porušeny, má naříkané rozhodnutí nebo opatření pro nedostatečné řízení zrušiti, a poslati věc nazpět úřadu správnímu, kterýž má nedostatek odstraniti a nové rozhodnutí nebo opatření učiniti.

K § 6: Nález ze dne 27. října 1922 č. 14.850: Zruší-li nejvyšší správní soud nález pro nedostatečné řízení, není úřad v poslední přípustné instanci rozhodnůvší povinen doplniti řízení v jiném směru, než bylo za nedostatečné uznáno, ani postoupiti věc k šetření a rozhodnutí stolice prvé, ani hleděti k okolnostem mimo pořad správní dříve předneseným.

§ 33 j. ř.: Jeví-li se vadnost řízení býti jakožto následek mylného právního názoru úřadem ve hlavní věci přijatého, tedy buď v odpor vzaté rozhodnutí zrušeno podle § 7 nikoliv však podle § 6 zákona.

§ 7.

Shledá-li správní soud, že jest stížnost důvodná, zruší naříkané rozhodnutí nebo opatření pro nezákonnost a uvede důvody toho.

Úřadové správní jsou povinni ve věci další opatření učiniti, řídíce se při tom právním názorem, na kterém správní soud nález svůj založil.

K § 7 viz § 33 j. ř. (citován u § 6).

Nález ze dne 21. září 1920 č. 8576; Rozhodnutí

nepříslušného úřadu správního jest zrušiti podle § 7 z. o s. s.

Poznámka: V tomto ustanovení II. odst. § 7. z. o s. s. leží právě garancie výroků nejvyššího správního soudu, který nemá nad úřady správními žádné dozorcí moci.

§ 8.

Co se týče práva zkoumati platnost zákonů a nařízení roven jest správní soud řádným soudem.

Poznámka: Viz Zákon o moci soudeovské u § 11 z. o s. s. (§ 102.)

§ 9.

Kompetenční rozepře.

V příčině rozhodování rozepří kompetenčních, které vzejdou mezi správním soudem a řádnými soudy, též mezi správním soudem a soudem říšským, bude vydán zvláštní zákon.

Paragraf tento nahrazen jest § 3 z. o n. s. s., jenž zní: Rozhodovati o kompetenčních konfliktech mezi soudy řádnými s jedné a správními úřady se strany druhé (čl. 2 lit. a) základního zákona státního ze dne 21. prosince 1867 č. 143 ř. z.) nebo o konfliktech kompetenčních mezi nejvyšším správním soudem se strany jedné a řádným soudem se strany druhé (§ 2 zák. ze dne 22. října 1875 č. 37 ř. z. z r. 1876) jest povolán zvláštní senát, jenž skládá se ze tří členů nejvyššího soudu. Předsedu tohoto senátu jmenuje vždy na dobu tří let vláda.

§ 10.

Složení správního soudu a vyřizování prací.

Správní soud skládá se z presidenta a potřebného počtu senátních presidentů a radů. Služba u správního soudu jest placený úřad státní a nemůže býti spojena s jiným úřadem veřejným.

President, senátní presidenti a radové správního soudu rovnají se co do hodnosti a příjmů presidentovi, senátním presidentům a radám nejvyššího soudu.

Členy správního soudu jmenuje k návrhu rady ministerské (císař) president republiky.

Nejméně polovice těchto členů musí mít kvalifikaci k úřadu soudcovskému.

K tomu viz § 1 z. o n. s. s. a §§ 40 a 175 zák. č. 103/26 sb. z. a n. (zákon platový).

Členy správního soudu jmenuje nyní k návrhu ministerské rady president republiky podle § 64 č. 8 zákona z 29. února 1920 č. 121 sb. z. a n. (ústavní listina).

§ 11.

O členech správního soudu platí vůbec nařízení vydaná o úřednících soudcovských.

Zvláště se k nim vztahuje to, co ustanoveno v článku 6 základního zákona státního o moci soudcovské a v zákoně ze dne 21. května 1868 (č. 46 zák. říšsk.) k provedení dotčeného zákona státního vydaném.

Funkce v tomto druhém zákoně soudu disciplinárnímu přikázané vykonávati bude co se týče členů správního soudu, tento soud sám.

Pokud dotčený zákon i jinak se vztahuje k členům správního soudu, stanoví se způsobem nařizovacím.

§ 1 i. ř.: Říditi práce s. s. a dohlédati k nim přísluší presidentovi.

Kde se mluví v tomto jednacím řádu o presidentu, sluší rozuměti prvního presidenta a zašlo-li by jej něco, druhého presidenta a zašlo-li by oba něco, podle důstojnosti nejstaršího člena soudu jako náměstka (§ 10 zákona a č. 1 nařízení o vnitřním zařízení správního soudu).

Zákon ústavní č. 121/20 sb. z. a n. o moci soudcovské.

§ 94. 1. Soudnictví vykonává se státními soudy; zákon stanoví jejich organizaci, příslušnost věcma i místní, jakož i řízení před nimi.

2. Nikdo nesmí býti odňat svému zákonnému soudu.

3. Jen v řízení trestním mohou býti zavedeny soudy výjimečné a to pouze v případech zákonem předem stanovených a na dobu obmezenou.

§ 95. 1. Soudní moc v civilních právních věcech přísluší soudům civilním a to buď řádným nebo mimořádným a rozhodčím, soudní moc ve věcech trestních přísluší občanským soudům trestním, pokud není zvláštním zákonem přikázána trestním soudům vojenským, nebo pokud věci tyto nemají býti podle všeobecných předpisů projednávány v trestním řízení policejním nebo finančním.

2. Pro celé území československé republiky zřízen jest jediný, nejvyšší soud.

3. Příslušnost a působnost porot upravují zvláštní zákony.

4. Působnost porot může býti na čas zastavena v případech zákonem stanovených.

5. Pravomoc soudů vojenských může býti rozšířena na obyvatelstvo civilní podle zákonných ustanovení jen v době války a to jen pro činy spáchané v této době.

§ 96. 1. Soudnictví jest ve všech stolicích odděleno od správy.

2. Řešení sporů o příslušnost mezi soudy a úřady správními upravuje zákon.

§ 97. 1. Zákon stanoví podmínky nutné k dosažení úřadu soudce z povolání.

2. Služební poměry soudců upraví zvláštní zákon.

§ 98. 1. Veškerí soudcové vykonávají svůj úřad nezávisle, jsouce vázáni jen zákonem.

2. Přisahou služební soudcové příslibtež, že budou zachovávatí zákony.

§ 99. 1. Soudcové z povolání jsou ustanovováni na svá místa vždy trvale; proti své vůli mohou býti přeloženi, sesazeni nebo do výslužby dáni jen v případech nové organizace soudní po dobu zákonem stanovenou nebo na základě právoplatného disciplinárního nálezu; do výslužby mohou býti dáni na základě právoplatného nálezu také, když dosáhnou stáří zákonem stanoveného. Podrobnosti ustanovuje zvláštní zákon, jenž též stanoví, za jakých podmínek mohou býti soudcové suspendováni z úřadu.

2. Senáty sborových soudů I. a II. stolice jsou po celý rok stálé. Výjimky stanoví zákon.

§ 100. Soudcové z povolání nesmí zástávati jiných funkcí placených, stálých nebo občasných, pokud zákon nestanoví výjimky.

§ 101. 1. Rozsudky vyhlášují se jménem republiky.

2. Líčení před soudy jest ústní a veřejné; rozsudky ve věcech trestních prohlašují se vždy veřejně; veřejnost při přelíčení smí býti vyloučena jen v případech zákonem stanovených.

3. V řízení před soudy trestními platí zásada obžalovací.

§ 102. Soudcové mají právo, řešíce určitou právní věc, zkoumati platnost nařízení; při zákoně mohou jen zkoumati, byl-li řádně vyhlášen (§ 51).

§ 103. 1. Prezidentu republiky přísluší právo udíleti amnestii, promíjeti neb zmírňovati tresty a právní následky odsouzení trestními soudy, zvláště též ztrátu volebního práva do Národního shromáždění a jiných zastupitelských sborů, jakož i — s vyloučením trestných činů soukromozálobních — nařizovati, aby soudní trestní řízení nebylo zahajováno, nebo nebylo v něm pokračováno.

2. Tato práva nepřísluší prezidentovi republiky, jde-li o členy vlády obžalované neb odsouzené podle § 79.

§ 104. Jak ručí stát a soudcové za náhradu škody, kterou tito způsobili tím, že porušili právo u konání svého úřadu, stanoví zvláštní zákon.

§ 105. 1. Ve všech případech, ve kterých úřad správní podle zákonů o tom vydaných rozhoduje o nárocích soukromoprávních, volno jest straně tímto rozhodnutím dotčené po vyčerpání opravných prostředků dovolávati se nápravy pořadem práva.

2. Podrobnosti upravuje zákon.

Zákon ze dne 15. října 1925, jímž se provádí § 105 ústavní listiny (č. 217 sb. z. a n.).

§ 1. 1. Ve všech případech, ve kterých úřad správní podle zákonů o tom vydaných rozhoduje o nárocích soukromoprávních, jest volno straně tímto rozhodnutím dotčené po vyčerpání opravných prostředků dovolávati se nápravy ve výroku o těchto nárocích pořadem práva.

2. Byl-li rozhodnutím správního úřadu přiznán straně uplatňovaný nárok, ať zcela nebo z části, může strana tím dotčená domáhati se určovací žalobou zápornou výroku, že nárok uznaný rozhodnutím správního úřadu není po právu vůbec anebo z části.

3. Byl-li však nárok zamítnut správními úřady ať zcela nebo z části, může se ho strana jej uplatňující domáhati žalobou o určení neb o plnění zcela nebo z části.

4. Nedotčeny zůstávají předpisy, jimiž dovolávání se nápravy za podmínek, výtčených v odst. 1. odkázáno bylo na soudy řádné v řízení nesporném. Náleží-li nárok podle své povahy k řízení ve věcech nesporných, lze jej uplatniti pouhým návrhem podle obdoby předešlých ustanovení.

§ 2. 1. Žalobu nebo návrh podle § 1. odstavce 4. podati jest v propadné lhůtě 90 dnů ode dne, kdy bylo straně dodáno rozhodnutí správního úřadu, který rozhodoval s konečnou platností, není-li v příslušném zákoně stanovena delší lhůta.

2. Byla-li do rozhodnutí správního úřadu podána stížnost k nejvyššímu správnímu soudu, jest podati žalobu nebo návrh v propadné lhůtě třiceti dnů ode dne, kdy bylo dodáno straně rozhodnutí nejvyššího správního soudu, jímž byla stížnost odmítnuta z toho důvodu, že jde o věc patřící podle § 105. úst. listiny do příslušnosti řádných soudů.

3. Podala-li strana do rozhodnutí správního úřadu nejprve žalobu (návrh) k řádnému soudu, počítá se této straně lhůta ke stížnosti na nejvyšší správní soud ode dne, kdy jí bylo dodáno rozhodnutí poslední soudní stolice, jímž byl pořad práva prohlášen za nepřipustný. Ke stížnosti buď toto rozhodnutí poslední stolice v prvopise nebo v ověřeném opise připojeno.

4. Žaloba nebo návrh buďte podány u soudu věcně a místně příslušného pro uplatňovaný nárok podle obecných stanovení.

§ 3. Rozhodnutí správního úřadu, jehož předmětem jest nárok, a v případech § 2. ods. 2. též rozhodnutí nejvyššího správního soudu, buď připojeno k žalobě nebo k návrhu v prvopise neb v ověřeném opise; zároveň buď udáno, kterého dne bylo straně dodáno.

§ 4. Rozhodoval-li ve věci nejvyšší správní soud, jest jeho výrok, že nárok jest veřejnoprávní, nebo výrok, jímž byla stížnost odmítnuta z toho důvodu, že jde o věc patřící podle § 105. úst. listiny do příslušnosti řádných soudů, pro soudy závazným a to i tehdy, když tyto soudy přípustnost pořadu práva v předeepsaném postupu stolice popřely.

§ 5. 1. Soud, u něhož byla podána žaloba nebo návrh týkající se nároku, o kterém již rozhodovaly správní úřady podle § 1, oznámí to správnímu úřadu, který v první stolici se touto věcí obíral.

2. Jakmile byla podána druhou stranou žaloba nebo návrh (§ 1. odst. 4.), lze podle rozhodnutí správního úřadu pro přiznaný nárok, pokud jest žalobou nebo návrhem dotčen, povolití exekuci k zajištění. V potvrzení,

že rozhodnutí neb opatření není již podrobena opravnému prostředku, který by stavil jeho vykonatelnost, poznamená správní úřad v tomto případě podle sdělení soudu, že a v jakých mezích byla podána žaloba nebo návrh (§ 1. odst. 4.).

3. Byla-li zahájena exekuce před podáním žaloby nebo návrhu, může být na návrh odložena až do právoplatného rozhodnutí, prokáže-li se, že bylo zahájeno řízení.

§ 6. V případech, ve kterých rozhodl s konečnou platností správní úřad po dni, kterého nabyla účinnosti ústavní listina (zákon ze dne 29. února 1920, č. 121 Sb. z. a n.), a přede dnem, kterého nabude tento zákon účinnosti, lze podati žalobu nebo návrh v dalších devadesáti dnech, pokud se týče případů § 2. odst. 2., v dalších třiceti dnech po účinnosti tohoto zákona.

§ 7. Tento zákon provéstí náleží všem členům vlády.

§ 12.

Bližší předpisy o služebním postavení členů správního soudu vyhrazují se nařízením o vnitřní úpravě správního soudu (§ 46).

§ 13.

Správní soud jedná a rozhoduje pravidelně v senátech, složených ze čtyř radů a předsedy.

K vyřizování věcí daňových a poplatkových budou zřízeny stálé senáty správního soudu.

O platnosti nařízení lze rozhodovati toliko v senátech, složených ze šesti radů a z předsedy. Na přípravných opatřeních a incidenčních rozhodnutích se usnází správní soud v senátech, složených ze dvou radů a z předsedy.

Nejméně polovice radů ke každému senátu přizvaných musí míti kvalifikaci k úřadu soudcovskému.

V řádě jednacím (§ 46) bude ustanoveno, pokud prezident správního soudu má právo nebo povinnost opatřiti v některém případě, aby rozhodnuto bylo v plenárním shromáždění správního soudu.

§ 2. j. ř. zní: Stálé senáty (finanční senáty), které podle § 13. zákona mají být zřízeny pro berní a poplatkové věci, buďte sestaveny z členů prezidentem trvale k tomu ustanovených.

Sestavení ostatních senátů jest ponecháno prezidentu úsudku podle toho, co o tom zákon a jednací řád ustanoví.

§ 40 j. ř. zní: Vyjde-li na jevo při ústním líčení, že bude se rozhodovati o platnosti některého nařízení, a neskládal-li se senát ze šesti radů a předsedy, budiž předsevzato nové líčení před sesíleným senátem.

To se má státi také tenkrát, když otázka platnosti některého nařízení vznikne při poradě po ústním líčení následující (§ 36 zákona) a když proto projednávací senát se usnese, aby líčení bylo konáno před sesíleným senátem.

§ 102 zákona ze dne 24. června 1926 č. 103 Sb. z. a n. (**platový zákon**) zní: O stížnostech podaných do opatření a rozhodnutí úřadu o převodu do nových platů k nejvyššímu správnímu soudu rozhoduje nejvyšší správní soud ve tříčlenných senátech, leč by usnesením senátu, jímž se spor odkazuje k veřejnému líčení aneb rozhodnutím předsedy soudu byla věc přikázána senátu pětičlennému.

Ustanovení § 13 odst. 3 zákona ze dne 22. října 1875 č. 36 ř. z. z r. 1876 zůstává beze změny.

O stížnostech uvedených v prvním odstavci rozhoduje nejvyšší správní soud v neveřejném sezení, leč by stěžovatel ve stížnosti neb žalovaný úřad v odvodním spise výslovně žádali, aby ustanoveno bylo o nich veřejné ústní líčení.

§ 14.

Řízení před správním soudem a lhůta k podání stížnosti.

Stížnosti podány buďte k správnímu soudu v 60ti dnech od doručení rozhodnutí nebo opatření v poslední instanci učiněného (§ 5). Den doručení buď ve stížnosti uveden.

Poznámka: Stížnost podati jest do 60 dnů po doručení rozhodnutí neb opatření poslední instance přímo u nejvyššího správního soudu v tolika vyhotoveních, aby každý ze žalovaných mohl dostati její opis (zpra-

vidla tedy ve dvou vyhotoveních pro nejvyšší správní soud a pro žalovaný úřad, není-li někdo (spolužalován) uvéstí jest v ní, proti kterému rozhodnutí neb opatření stížnost směřuje, den jeho doručení straně, aby se mohlo zkoumati, zda-li 60denní lhůta pro stížnost k nejvyššímu správnímu soudu byla dodržena. Do této lhůty nepočítají se dny, po které byla stížnost na poště, takže stačí, odevzdá-li se stížnost, ovšem správně adresovaná, šedesátý den poště k dopravě; lhůta tato prodlužuje se tím, že konečným dnem jest neděle nebo svátek; v případě takovém končí až příštího dne všedního. Jinak, byla-li lhůta zmeškána, nelze žádati o navrácení v předešlý stav.

§ 50 j. ř. o právu chudých zní: Žadostí, aby propůjčeno bylo právo chudých (§ 63 civilního řádu soudního), pokud obsahují žádost za osvobození od kolků a poplatků, buďte vyřizovány setříc ustanovení § 65 odst. 2, 3 a 4 c. ř. s., pokud se pak jimi žádá za propůjčení zástupce chudých, buďte poukázány na § 16 advokátního řádu.

Nález ze dne 28. února 1921 č. 10.839 Boh. č. 739/A. Korespondence zástupců chudých s chudou stranou není osvobozena od poštovního.

§ 15.

Ve lhůtu v předešlém paragrafu ustanovenou nepočítají se dny poštovní dopravy.

Případně-li poslední den lhůty na neděli nebo svátek, končí lhůta teprve příštím všedním dnem.

Kromě zvláštních případností § 21 lhůta se neprodlužuje.

Nález ze dne 14. října 1920 č. 9517 Boh. č. 551-A: Předpis, že do lhůty nepočítají se dny poštovní dopravy, musí býti v zákoně výslovně uveden, jinak nelze bo analogicky (jako u jiných zákonů) použítí.

§ 16.

Navrácení v předešlý stav při prošlé lhůtě v §u 14 vyměřené se nedopouští.

Žadostí za takové navrácení buďtež z povinnosti úřední odmítnuty.

§ 17.

Právní účinek podané stížnosti.

Stížnost k soudu správnímu nemá po právu sama o sobě účinku odkladacího. Stěžovatel může však žádati za takový odklad u správního úřadu, který má povolití odklad, nevyhledává-li veřejný zájem, aby rozhodnutí neprodleně bylo vykonáno, a vzešla-li by tím výkonem straně újma neodčinitelná.

Nález ze dne 8. února 1927 č. 2369: K rozhodování o žádostech za povolení odkladu podle § 17 z. o s. s. jest příslušným ten správní úřad, který ve věci konečně rozhodl a jehož rozhodnutí jest nařikáno.

§ 18.

Co má stížnost obsahovati a jak má býti opatřena.

Ve stížnosti k správnímu soudu jest zevrubně uvéstí rozhodnutí nebo opatření, proti němuž směřuje, jakož i jednotlivé body stížnosti.

Ke stížnosti připojeny buďtež v prvopise nebo opise všechny pomůcky, o něž se stížnost opírá.

Každou stížnost musí podepsati advokát.

Poznámka: Nález ze dne 28. ledna 1920 č. 513 Boh. č. 314-A: Právní námítky při veřejném líčení jsou přípustny jen v mezích stížních bodů precizovaných ve stížnosti.

Zásady o užívání jazyků při n. s. s. jsou tyto:

Jazyk, v němž n. s. s. úřaduje jest ve smyslu § 1 jaz. zák. zásadně jazyk československý, jakožto jazyk státní.

Výjimky: I. Podání: Stížnosti a jiná podání v jazyku jiném než státním nutno přijímatí.

I. jestliže v některém soudním okrese čl. státu podle posledního soupisu lidu obývá alespoň 20% státních občanů onoho jazyka, když

2. důvod příslušnosti I. instance v záležitosti, o níž jde, vzešel v takovém soudním okrese (lhostejno tedy, kde podatel má své bydliště) a

3. podatel náleží národnosti onoho jazyka, který v dotčeném okrese podle toho požívá ochrany. Ke které národnosti podatel náleží, zjistí se, vznikne-li spor o to, podle znaků objektivních. Lhostejno, je-li podatel státním občanem zdejším nebo cizím; odpadá tedy vrácení podání k zjištění příslušnosti podatelů, i když podle bydliště jest tu presumpce, že jest cizím státním občanem, lhostejno dále, je-li podatel osobou fysickou nebo právnickou.

Stížnost podaná v jazyku podle toho nepřipustným vrátí se podle § 21 z. o s. s. k doplnění připojením předepsaného počtu vyhotovení v jazyku přípustném.

II. Jednání: Referát přednáší se česky. Na přímý dotaz strany o obsahu přednesu budíž stručně předsedou, pokud možno, v jazyku strany odpověděno.

Strana (stěžovatel, strana spolužalovaná, účastněná) má právo mluvit před soudem ve svém jazyku potud, pokud má v konkrétním případě právo činiti u soudu ve svém jazyku podání.

Zástupce strany může užítí při jednání jen toho menšinového jazyka, kterého by mohla užítí strana jím zastoupená.

III. Vyřízení: Vyřízení mezitímní dějí se v jazyku státním a, má-li adresát podle § 2 a 6 jazykového zákona nárok na vyřízení, také v jazyku menšinovém, také v tomto jazyku.

Publikace nálezů: Záhloví přečte se jen česky, enunciát publikuje se v tom jazyku, v němž bylo jednáno; tedy bylo-li jednáno také v jiném než státním jazyku, jednak česky, jednak v onom jazyku menšinovém, leč by se strany dohodly na publikaci jen v jednom jazyku.

Důvody rozhodovací sdějí se v jazyku, jehož užily strany při veřejném líčení; užily-li různých jazyků, třeba se otázati jich, v jakém chtějí slyšeti důvody.

Trvají-li na tom, by s nimi byly sděleny důvody v jazyku jejich, nutno užítí obou jazyků.

Vyhotovení rozsudku: Děje se ve všech exemplářích jak jazykem státním, tak i jazykem strany, v němž stížnost podána neb před soudem jednáno. Pokud by šlo o jiný menšinový jazyk nežli německý, opatří se vyhotovení v tomto jazyku prostřednictvím úřadu žalovaného.

Stížnost česká, účastněná strana plaeduje německy, nález v obou řečech všem

stranám (presidiální nařízení ze dne 29. března 1920).

K § 18. Nález ze dne 2. února 1927 č. 7380/26: Ve sporech o užítí jazyka při soudech a úřadech státních (§ 7 jaz. zák.) řídí se jazykové právo příslušníka jazykové menšiny podle toho, zda věc, která zavdala podnět k jazykovému sporu, vzešla v soudním okrese s kvalifikovanou jazykovou menšinou.

Nález ze dne 14. září 1926 č. 18.530: Při doručení soudního vyřízení poštou jest označení odesílajícího je soudu na obálee součástí vyřízení a platí také o něm § 2 jaz. zák.

Nález ze dne 24. června 1926 č. 13.453: Návrh na povolení exekuce podaný u soudu s 20% jazykovou menšinou musí býti podán také v jazyku státním, jestliže exekučním soudem jest soud, v jehož okrese není takové minority.

Nález ze dne 16. června 1926 č. 10.243: Podací značka na podání strany není vyřízením ve smyslu § 2 jaz. zák., není-li sama o sobě vyřízením žádosti pro stranu určeným.

Nález ze dne 8. dubna 1926 č. 7302: Notářské komory jsou veřejnými korporacemi podle § 3 jaz. zák. a nelze je tedy posuzovati jako orgány republiky ve smyslu § 1 téhož zákona.

Nález ze dne 1. dubna 1926 č. 362 pres.: Příslušník menšinového jazyka nemá nároku, aby úřady čl. republiky přijaly a vyřídily jeho podání, jehož text jest sepsán jak v jazyku státním tak v jazyku menšinovém, když tu není předpokladu § 2 odst. 2 jaz. zák.

§ 19.

Spožužalované strany.

Stěžovatel může v tomto svém prvém spise stížnost svou kromě správního úřadu rozšířiti na osoby, jimiž by bylo na úkor, kdyby administrativní rozhodnutí nebo opatření bylo zrušeno dle žádosti stěžovatelovy.

§ 20.

Opisy stížnosti a veškeré přílohy.

Ke stížnosti budíž vždy připojen opis její i veškerých příloh.

Jsou-li tu strany spolužalované (§ 19), má stěžovatel připojití tolik opisů stížnosti své a příloh, aby každé této straně mohl dodán býti exemplář.

§ 21.

Odmítnutí a limine.

Shledá-li se, že se stížnost pro patrnou nepříslušnost soudu správního, pro obmeškání lhůty zákonem vyměřené, nebo pro nedostatek formální náležitosti v zákoně ustanovené (§ 14, 18, 20) k jednání nehodí, budiž beze všeho řízení odmítnuta; totéž platí o stížnostech, jimž překáží námitka věci již rozhodnutých nebo námitka nedostatku legitimace ke stížnosti, jsou-li tyto vady zjevné.

Jsou-li tu nedostatky formelní (§§ 18. a 20), může však správní soud stížnost straně vrátiti a vyměřiti jí krátkou lhůtu neprodlužitelnou, v níž má tyto vady napravití.

O tom, má-li se stížnost odmítnouti nebo vrátiti, usnáší se správní soud v neveřejném zasedání. O takovém odmítnutí má se vyrozuměti správní úřad, proti jehož rozhodnutí neb opatření se stížnost obrací.

Ad § 21, 2 odst., § 31 j. ř. odst. 3. Nebylo-li vyhověno příkazu, kterým byla stížnost k nápravě vad vrácena, budiž usnesením vyřčeno, že se řízení nekoná.

Poznámka: Bylo-li vyhověno pozdě, odmítne se stížnost.

§ 22.

Řízení přípravné.

Nevidí-li se správnímu soudu stížnost k němu podanou dle §u 21 z povinnosti úřadu odmít-

nouti, dodá opis stížnosti i s přílohami úřadu, proti němuž stížnost směřuje, a jiným stranám (§ 19) a vybídne je, aby ve lhůtě 14ti až 60tidenní podaly odvodní spis.

Ohledně počítání této lhůty platí zásady, dané o lhůtě, v níž se má podati stížnost (§§ 15, 16).

§ 23.

Odvodní spis budiž dvojnásobně podán a buďtež k němu připojeny opisy příloh, jsou-li tu jaké.

Duplikát s opisem příloh dodán budiž stěžovateli.

§§ 22 a 23 mění se zákonem ze dne 21. září 1905 č. 149 ř. z. takto:

§ 22: Opírá-li se stížnost toliko o nedostatečnost administrativního řízení a uzná-li ji správní soud za neodůvodněnou, má stížnost bez dalšího řízení zamítnouti výměrem důvody opatřeným.

V tomto výměru budiž oznámene stěžovateli neb jeho zástupci, že může nahlédnouti do spisů a si je opsati (čl. II. odst. 3).

Proti takovému výměru může stěžovatel podati námítky v neprodlužitelné lhůtě 30 dnů (§§ 15, 16) a žádati, aby nařizeno bylo veřejné ústní jednání, kterážto žádosti budiž místo dáno.

Čl. II. odst. 3: Žalovaný úřad, zasílaje spisy správnímu soudu, má rozeznávati, zdali a o kterých částech spisů si přeje, aby byly ve veřejném zájmu vyloučeny z nahlédnutí.

§ 23: V jednoduchých rozepřích zejména není-li předmětem sporu skutková povaha v stížnosti uvedena, nýbrž je-li toliko právní otázka sporná, správní soud nezaveda písemného předběžného řízení, má naříditi veřejné ústní jednání o sporné věci (§ 28).

V jiných případech má správní soud stížnost v opise i s přílohami doručiti žalovanému úřadu a ostatním spolužalovaným stranám a je vyzvati, aby podaly odpověď ve lhůtě, která budiž ustanovena nikoliv kratčeji než na 14 a ne déle než na 60 dní.

Co se týče toho, jak se tato lhůta čítá mají platnost tytéž zásady jako pro lhůtu ku podání stížnosti (§§ 15, 16).

Odpověď budiž dvojnásobně podána, buď k ní také přiložen opis příloh, jsou-li tu jaké.

Duplikát i s opisem příloh buď dodán stěžovateli.

Poznámka: Odvodní spis žalovaného úřadu budiž podepsán tímto úřadem a ne advokátem (usnesení ze dne 31. prosince 1920 č. 12896) a budiž podán ve dvojím vyhotovení, aby mohlo býti duplum zasláno stěžovateli. Zpravidla děje se tak až s pozváním k líčení; rozhodne-li n. s. s. v sezení neveřejném doručí se straně odvodní spis až s nálezením. Nevyhovuje-li odvodní spis těmto náležitostem, neb je-li podán opožděně, vrátí se žalovanému úřadu, aniž by se k vývodům jeho hledělo. Podání jeho však nutné není t. j. nepodá-li se, nebrání to nijak dalšímu řízení.

§ 24.

Shledá-li to správní soud nutným, může k náležitému připravení ústního líčení naříditi, aby se podala replika a duplika.

Lhůta k podání těchto spisů v každém případě zvláště vyměřená, nemá činiti více než 30 dnů (§§ 15 a 16).

Poznámka: Repliku jako odpověď na vývody odvodního spisu podá stěžovatel toliko, je-li k tomu nejvyšším správním soudem vyzván, jinak se mu replika s poukazem na § 24 z. o s. s. vrátí, aniž by se k ní přihlíželo; odpovědět k vývodům odvodního spisu může stěžovatel až při eventuelním ústním líčení.

§ 25.

Opomenula-li by ta neb ona strana podati některý ze spisů výše uvedených (§§ 22, 24), není to na překážku, aby se v přelíčení pokračovalo.

Poznámka: Nepředloží-li žalovaný úřad spisy, ač byl k tomu vyzván, rozhoduje nejvyšší správní soud bez nich tak, že má za to, že tvrzení ve stížnosti uvedené souhlasí se spisy správními; tak dojde zpravidla ke zrušení rozhodnutí v odpor vzatého pro vady řízení, neboť se předpokládá, že nedostatek řízení ve stížnosti vytkaný opravdu ve spisech jest.

§ 26.

Správní soud, čině přípravy k přelíčení, může naříditi, aby slyšeny byly zúčastněné strany a

úřady, zvláště pak aby mu byly zaslány spisy o provedeném jednání administrativním.

Výslech úřadu děje se písemně.

§ 27.

I když stížnost nesměřuje výslovně proti jiným stranám (§ 19), má správní soud zřetel míti k tomu, aby v řízení, které se má před ním provésti, všechny osoby, jichž věc, která se má rozhodovati, se týče, byly slyšeny a mohly svých práv hájiti.

§ 28.

Ústní líčení.

Po skončení písemného řízení nařídí president správního soudu vyjma nálezy podle § 6, veřejné a ústní líčení a obešle k němu úřady i strany, jichž se týče.

Ustanovení toto mění se zákonem ze dne 21. září 1905 č. 149 ř. z. takto: Po skončení písemného řízení president správního soudu, ač neuzná-li soud vydati nález podle § 6, má zpravidla naříditi veřejné a ústní líčení, a k němu obešle účastněné úřady a strany.

V obsílec budiž uvedeno, že účastníci a jejich zástupci mohou nahlédnouti do spisů správním soudem vyžádaných (§ 26) a si je opsati. Jednotlivé části spisů mohou ve veřejném zájmu z toho vyňaty býti.

Žalovaný úřad, zasílaje spisy správnímu soudu, má oznámiti, zda-li a o kterých částech spisů si přeje, aby byly ve veřejném zájmu vyloučeny z nahlédnutí.

Podle úsudku soudu může upuštěno býti od toho, aby veřejné ústní líčení bylo nařízeno a může bez něho na základě spisů býti rozhodnuto, když stěžovatel vzdá se toho, aby rozepře veřejně ústně byla projednána, a když ani žalovaný úřad ani spolužalovaná neb k líčení podle § 27 přibraná strana — byvše vyzvány odpověď podati (§ 23) nebo byvše zpraveny, že stěžovatel teprve za řízení před správním soudem prohlásil, že vzdává se přelíčení — výslovně nežádaly ve lhůtě k tomu soudem ustanovené, aby nařízeno bylo veřejné ústní líčení.

Prohlášené zřeknutí jest neodvolatelné.

Viz také § 200 odst. 3 zák. ze dne 24. června 1926 č. 103 Sb. z. a n. (platový zákon).

O stížnostech uvedených v 1. odstavci rozhoduje nejvyšší správní soud v neveřejném sezení, leč by stěžovatel ve stížnosti nebo žalovaný úřad v odvodním spise výslovně žádaly, aby ustanoveno bylo o nich veřejné ústní líčení.

Nález ze dne 18. února 1920 č. 1229 Boh. č. 334 A: Není všeobecně uznaného práva stran nahlížeti do správních spisů, týkajících se jejich záležitosti. Pokud zákon neustanovuje jinak, lze ze zásady slyšení stran dovozovati nárok stran na nahlédnutí toliko do těch spisů správních, o něž se naříkané rozhodnutí neb opatření podle svého obsahu opírá.

Poznámka: Pozvání k líčení doručí se advokátovi, neb není-li zástupce vykázan plnou mocí, straně samé; ústního líčení může se strana účastniti buď osobně nebo advokátem, nikoliv také jiným zmocněncem (na př. nikoliv manžel za stěžující si manželku). Zároveň s pozváním doručí se straně, po případě jejímu zástupci, opis odvodního spisu, podaný žalovaným úřadem nebo stranou účastněnou, a strana může odpověděti na jeho vývody při ústním líčení. Strana se zároveň poučí, že jest jí volno osobně nebo vykázaným zástupcem nahlédnouti v úředních hodinách do spisů u soudu; může si také v téže době poříditi opisy ze spisů.

Nález ze dne 27. listopadu 1925 č. 22.840 Boh. č. 2164 A: K důvodům, jež uvádí teprve odvodní spis žalovaného úřadu se nehledí, když naříkané rozhodnutí o tyto předpisy se neopírá.

Poznámka: Podle usnesení ze dne 30. října 1919 č. 5423 nelze kandidáty advokacie připustiti k zastoupení strany při veřejném ústním líčení před n. s. s., a to ani tehdy, když podle § 31 civ. ř. s. jsou oprávněni substituovati advokáta ve sporech, ve kterých jest předepsáno zastoupení advokátem.

Při užívání jazyka jest advokát podroben stejně obmezením jako strana sama. Námitky právní při veřejném líčení jsou přípustny toliko v mezích stížních bodů precísovaných ve stížnosti, tak že vývody stěžovatelovy, jež nejsou v písemné stížnosti obsaženy, jsou nepřipustnou novotou podle § 18 z. o. s. s.

Útraty stěžovatel nemůže vůbec účtovat (§ 40 z. o. s. s.).

§ 29.

Soud se může usnísti, aby líčení z příčin mravopočestnosti a veřejného pořádku konalo se neveřejně.

V takovém případě má každý účastník právo žádati, aby třem osobám jeho důvěry bylo povoleno, k líčení se dostaviti.

§ 30.

Zástupce úřadu správního k ústnímu líčení vyšle ministerstvo, proti jehož rozhodnutí stížnost směřuje anebo v jehož obor věc náleží.

Směřuje-li stížnost proti rozhodnutí neb opatření některého orgánu správy zemské, okresní neb obecní, vyšle zástupce tento orgán.

§ 31.

Súčastněná strana může se zastupovati při ústním líčení buď sama neb se dáti zastupovati advokátem.

Úřadové, korporace a obce vykonávají právo, samy se zastupovati, skrze plnomocníky ze sebe vyslanými.

Paragraf tento mění se zákonem ze dne 21. září 1905 č. 149 ř. z. takto: Súčastněná strana může se zastupovati v ústním líčení buď sama, nebo se dáti zastupovati advokátem.

Úřady, korporace a obce vykonávají právo, samy se zastupovati zmocněncem ze sebe vyslaným, obce také vyslanými k tomu úředníky, kteří mají způsobilost k politické konceptní službě.

Poznámka: Akciové společnosti na př. zastupovati může toliko buď advokát neb člen správní rady.

Usnesení ze dne 25. března 1927 č. 5964: Stěžující si společenstvo (na př. hostinských a výčepníků) může býti při veřej. ústním líčení před n. s. s. zastoupeno jen starostou společenstva nebo jeho náměstkem resp. advokátem.

§ 32.

Ústní líčení počne přednesem zpravodaje. Předseda, řídí líčení a činí opatření policej-

ní při sezení. Dbá z povinnosti úřadu k tomu, aby se věc zevrubně probrala.

Členové správního soudu mají právo, klásti otázky.

§ 41 j. ř. zní: Předseda vykonává policii při zasedání. Předseda má napomenuti k pořádku osoby, které ruší líčení nepřiměřeným chováním, a učiniti opatření, kterých jest třeba, aby byl pořádek zachován.

Projevy pochvalné neb nelibosti jsou zapovězeny.

Kdo přes napomenutí stane se vinným porušení líčení, může býti z něho vyloučen. Odstranění osoby v líčení účastněné, může býti nařízeno teprve po předcházející pohrůžce, že líčení v její nepřítomnosti bude provedeno.

Jestliže se některý zástupce proviní rušením líčení nebo některou neslušností nebo urážkou, buď tato událost předsedou pokárána. Pokračuje-li zástupce ve svém nenáležitém chování nebo protiví se nařízení pro zachování pořádku a pokoje danému, může mu usnesením senátu slovo býti odňato a strana vyzvána, aby zřídila jiného zástupce. Je-li zástupce advokátem, může krom toho věc odstoupena býti příslušnému disciplinárnímu úřadu.

§ 33.

O námitkách proti řízení, též o návrzích učiněných při jednání, rozhoduje správní soud usnesením.

§ 34.

Nedostaví-li se některá strana neb úřad aneb jejich zástupce k líčení, není to ani líčení ani rozhodnutí na překážku.

§ 35.

Odklad ústního líčení povoliti se může jen, když obě strany souhlasně to navrhnou aneb když tu jest nějaká nepřekonatelná překážka, pro niž se v líčení nemůže pokračovati.

§ 36.

Nálezy správního soudu.

Jakmile jest věc dostatečně probrána, líčení

prohlásí se za skončené a přikročí se k jednání o nález.

Rokování a hlasování není veřejné.

§ 37.

Na nálezech usnáší se správní soud nadpoloviční většinou.

Předseda hlasuje poslední.

§ 38.

Nález prohlášen buď ústně s podstatnými důvody rozhodovacími v témže sezení správního soudu, nebo nemohlo-li by se tak státi, s úplnými důvody rozhodovacími v některém jiném sezení, které budiž stranám ihned oznámeno.

Nález budiž vyhlášen i tehdy, když strany odešly neb k sezení vůbec nepřišly.

Poznámka: Zastupuje-li stěžovatele při veřejném líčení jiný advokát nežli který podal stížnost, dlužno rozznávati:

1. vykazuje-li toliko substituční plnou moc advokáta, který podal stížnost, dlužno nález doručiti jen advokátu posléze uvedenému;

2. vykazuje-li však plnou moc přímo od stěžovatele, budiž pokládán za zástupce strany nyní výhradně jen on sám a jest tedy nález doručiti toliko jemu (pres. nařízení ze dne 18. května 1921 č. 528).

§ 39.

Nález správního soudu vyhotovuje se jménem (císařovým) republiky.

§ 101 úst. listiny 121/20 Sb. z. a n. (viz str. 48).

Vyhotovené nálezy mají obsahovati jména všech členů správního soudu, kteří hlasovali, a podepsány buďte předsedou a zapisovatelem.

Vyhotovené nálezy buďtež i s důvody rozhodovacími co nejdříve doručeny těm, jichž se týkají.

§ 44 j. ř. zní: Rozhodovací důvody mají se při líčení skutkové povahy omeziti na uvedení skutkových okolností pro rozhodnutí důležitých a obsahovati právní názor soudu a jeho zákonné odůvodnění.

Opírá-li se rozhodnutí o právní názor, který již byl odůvodněn zevrubně v některém dřívějším nálezu, může býti upuštěno od opětování tohoto odůvodnění a může býti poukázáno k rozhodovacím důvodům dřívějšího nálezu. Avšak každé straně, žádá-li o to, budiž písemně doručeno dovolávané odůvodnění. Tato žádost buď podána nejpozději 14 dní po doručení nálezu.

§ 27 j. ř. zní: Usnesení buď sděláno referentem; bylo-li však usnesení o hlavní věci nebo o podstatném odůvodnění učiněno proti jeho náhledu, buď sděláno tím hlasovatelem, jehož návrh usnesením se stal.

Předseda má zkoumati zdali se usnesení shoduje s vyhotovením.

Všechna písemně navržená vyřízení, třeba by nebyla přijata, mají ve spisech zůstatí.

§ 40.

Zamítne-li se stížnost, může se v nálezu stěžující si straně uložití, aby náklady řízení před soudem správním provedeného buď všechny nebo část jich nahradila.

Náklady tyto vydobývají se cestou správní.

§ 45 j. ř. zní: Ustanovení § 40 zák. o přičízení nákladů proti propadlému stěžovateli, má také platnost, byl-li nález, kterým byla stížnost odmítnuta, vynesena na základě § 28 odst. 4 zák. bez veřejného ústního líčení.

Nelze tedy nikdy přiznati náklady stěžovateli (leda proti němu).

§ 41.

Správní soud má právo uložití stranám a podle okolností jejich zástupcům, kteří proti jasnému znění zákona se prou, aneb si jinak svévolně stěžují, pokuty peněžité od 5 do 1000 zl.

Pokuty peněžité plynou do pokladny chudinské toho místa, v němž stěžovatel má své řádné bydliště.

§ 42.

O líčení sepíše se záznam, který obsahujž jména přítomných členů správního soudu, jména stran a jejich zástupců, jména zástupců úřadů správních a záznam o tom, co důležitého se v sezení událo.

O rozhodování a hlasování, které není veřejné, budiž sepsán zvláštní záznam.

Každý záznam podepíše předseda a zapisovatel.

Viz jedn. ř. §§ 17 až 25.

§ 43.

Právní moc nálezů.

Proti nálezům správního soudu navrácení v předešlý stav se nedopouští.

§ 44.

Kdy se má řízení zastaviti.

Když v kterémkoliv stadiu řízení před soudem správním úřad správní, proti němuž stížnost směřuje, prokáže, že nároku strany dodatečně vyhověl, budiž řízení po slyšení stěžovatele usnesením soudu zastaveno. Řízení zastavené nelze více obnoviti.

Viz § 31 j. ř. o zastavení řízení: Ustoupí-li se od stížnosti po zavedeném řízení, budiž řízení usnesením zastaveno.

Stížnosti, od kterých bylo ustoupeno před zavedením předběžného řízení, buďte podle § 26 odst. 1 vráceny.

Nebylo-li by vyhověno příkazu, kterým byla stížnost k nápravě vad vrácena (§ 21 odst. 2 zák.) budiž usnesením vyřčeno, že se řízení nekoná.

Žádosti, aby bylo řízení zastaveno, je-li prokázán souhlas druhých sporných stran, budiž rovněž zpravidla podle ustanovení § 26 odst. 1 vyhověno a doloženo, že

v řízení teprve k žádosti některé sporné strany bude pokračováno (§ 5 odst., 1 zák.).

O všech vyřízeních podle tohoto paragrafu vydaných buďte zpraveny žalovaný úřad a k řízení přibrané spolužalované nebo účastněné strany.

§ 45.

Kdo může stranu před soudem správním zastupovati.

Kde podle tohoto zákona advokáti k zastupování se připouštějí neb jest jich třeba, rozumí se jimi advokáti, kteří mají právo (v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených), v republice čsl. stranu zastupovati.

§ 46.

O vnitřním zařízení a řádu jednacím správního soudu.

Jaké bude vnitřní zařízení správního soudu a které úřednictvo bude při něm ustanoveno, blíže se určí nařízením.

Správní soud sdělá si sám řád jednací a předloží ho prostřednictvím rady ministerské (císaři) vládě ku schválení.

§ 47.

Kdy počne správní soud úřadovati.

Správní soud počne úřadovati tři měsíce po vyhlášení tohoto zákona zákonem říšským.

§ 48.

Ustanovení přechodní a vykonávací.

Příslušnost správního soudu v trestních věcech policejních upravena bude zároveň s trestním zákonodárstvím policejním.

Nyní zrušeno podle § 2 č. 3 z. o s. s.

Nález ze dne 21. října 1921 čís. 13.160 Boh. 988-A: V policejním řízením trestním může se nejvyšší správní soud zabývatí výtkami proti výměře trestní jen, pokud výměra ta nestala se v mezích trestního předpisu a nemůže zkoumati hodnocení přitěžujících a polehčujících okolností.

§ 49.

Rozhodnutí neb opatření, kteráž nabyta moci právní, prve než tento zákon vstoupil v platnost, nelze více před správním soudem odporovati (§ 21).

§ 50.

Veškerému ministerstvu se ukládá provésti tento zákon.

III.

Zákon, daný dne 21. září 1905, jímž mění se některá ustanovení zákona ze dne 22. října 1875 z. ř. č. z r. 1876 o zřízení správního soudu. (ř. z. č. 149).

Článek I.

§§ 22 a 23 zák. ze dne 22. října 1875 z. ř. č. 36 z r. 1876 mění se takto:

§ 22: Opírá-li se stížnost toliko o nedostatečnost administrativního řízení a uzná-li ji správní soud za nedůvodnou, má stížnost bez dalšího řízení zamítnouti výměrem důvody opatřeným.

V tomto výměru budiž oznámeno stěžovateli nebo jeho zástupci, že může nahlédnouti do spisů a si je opsati (čl. II. odst. 3.).

Proti takovému výměru může stěžovatel podat námitky v neprodlužitelné lhůtě 30 dnů (§§ 15, 16) a žádati, aby nařízeno bylo veřejné ústní jednání, kteréžto žádosti budiž místo dáno.

§ 23: V jednoduchých rozepřích, zejména není-li předmětem sporu skutková povaha v stížnosti uvedená, nýbrž je-li toliko právní otázka sporná, správní soud nezaveda písemného předběžného řízení, má naříditi veřejné ústní jednání o sporné věci (§ 28).

V jiných případech má správní soud stížnost v opise i s přílohami doručiti žalovanému úřadu a ostatním spolužalovaným stranám a je vyzvati, aby podaly odpověď ve lhůtě, která budiž ustanovena nikoliv kratěji než na 14 a ne déle než na 60 dnů.

Co se týče toho, jak se tato lhůta čítá, mají platnost tytéž zásady jako pro lhůtu ku podání stížnosti (§§ 15, 16).

Odpověď budiž dvojnásobně podána a buď k ní také přiložen opis příloh, jsou-li tu jaké.

Duplikát i s opisem příloh buď dodán stěžovateli.

Článek II.

§ 28 zák. ze dne 22. října 1875 z. ř. č. 36, z r. 1876 mění se takto:

Po skončení písemného řízení president správního soudu, ač neuzná-li soud vydati nález podle § 6, má zpravidla naříditi veřejné a ústní líčení a k němu obeslati súčasťněné úřady a strany.

V obsílce budiž uvedeno, že účastníci a jejich zástupci mohou nahlédnouti do spisů správním soudem vyžádaných (§ 26) a si je opsati. Jednotlivé části spisů mohou ve veřejném zájmu z toho vyňaty býti.

Žalovaný úřad, zasílaje spisy správnímu soudu, má oznámiti, zdali a o kterých částech spisů si přeje, aby byly ve veřejném zájmu vyloučeny z nahlédnutí.

Podle úsudku soudu může upuštěno býti od toho, aby veřejné ústní líčení bylo nařízeno a může bez něho na základě spisů býti rozhodnuto, když stěžovatel vzdá se toho, aby rozepře ve veřejném ústním líčení byla projednána, a když ani žalovaný úřad, ani spolužalovaná neb k řízení podle § 27 přibraná strana — byvše vyzvány odpověď podati (§ 23) neb byvše zpraveny, že stěžovatel teprve za řízení před správním soudem prohlásil, že vzdává se líčení — výslovně nežádaly ve lhůtě

jím k tomu soudem ustanovené, aby nařízeno bylo veřejné ústní líčení.

Prohlášené zřeknutí jest neodvolatelné.

K čl. II, odst. 2. Nález ze dne 18. února 1920 č. 1229 Boh. 334 A: Není všeobecně uznaného práva stran nahlížeti do správních spisů, týkajících se jejich záležitostí. Pokud zákon neustanovuje jinak lze ze zásady slyšení stran dovozovati nároky strany na nahlédnutí toliko do těch spisů správních, o něž se nařikávané rozhodnutí neb opatření podle svého obsahu opírá.

Článek III.

§ 31 zák. ze dne 22. října 1875 ř. z. č. 36 z r. 1876 mění se takto:

Súčastněná strana může se zastupovati v ústním líčení buď sama nebo se dáti zastupovati advokátem.

Úřady, korporace a obce vykonávají právo, samy se zastupovati, zmocněnci ze sebe vyslanými, obce také vyslanými k tomu úředníky, kteří mají způsobilost ku politické konceptní službě.

Článek IV.

Tento zákon nabývá moci dnem vyhlášení.

IV.

Nařízení veškerého ministerstva ze dne 22. srpna 1907, jímž se vyhláší jednací řád pro c. k. správní soud.

Následující jednací řád správního soudu, jím na základě § 46, odstavce 2. zákona ze dne 22. října 1875, Z. Ř. č. 36 z r. 1876, navržený a Nejvyšším rozhodnutím ze dne 17. srpna 1907 schválený, nabude působnosti 30. dne po svém vyhlášení na místě jednacího řádu ze dne 5. srpna 1876.

Řád jednací správního soudu.

Nejvyšší nařízení.

§ 1.

Říditi práce správního soudu a dohlédati k nim přísluší presidentovi.

Kde se mluví v tomto jednacím řádu o presidentu, sluší rozuměti prvního presidenta, a zašlo-li by jej něco, druhého presidenta a zašlo-li by oba něco, podle důstojnosti nejstaršího člena soudu jako náměstka (§ 10 zákona a číslo 1. nařízení o vnitřním zařízení správního soudu).

§ 2.

Jak jsou senáty sestaveny.

Stálé senáty (finanční senáty), které podle § 13 zákona mají býti zřízeny pro berní a poplatkové věci, buďte sestaveny ze členů presidentem k tomu trvale ustanovených.

Sestavení ostatních senátů jest ponecháno presidentovu úsudku podle toho, co o tom zákon a jednací řád stanoví.

§ 3.

President může předsednictví v plenárních zasedáních a ve všech senátech sám vésti nebo také některému jinému členu soudního dvoru svěřiti.

Předsednictví ve finančním plenu nebo ve finančním senátu může býti svěřeno toliko některému členu finančních senátů.

Když se některý rada ku předsednictví povolává, budiž podle možnosti šetřeno hodnotního pořadí.

Za předsedajícího nebuď nikdy ustanoven člen, který stojí důstojenstvím za některým hlasovatelem.

§ 4.

Každý senát, k rozhodování a zejména k vynášení nálezů podle § 36 zákona povoláný, budiž sestaven ze šesti radů a předsedajícího, bude-li se, jak se dá předvídati, rozhodovati o platnosti nařízení závazným způsobem vyhlášeného, na což má pamatovati president a ten senát, který má učiniti usnesení podle §§ 32, 34, 35 tohoto jednacího řádu (§ 40).

Plenární shromáždění.

§ 5.

Plenární shromáždění správního soudu (§ 13 zákona) svolávají se presidentem a konají se podle těchto ustanovení:

Shromáždění tato sestávají za předsednictví presidenta neb ustanoveného od něho členu soudního dvoru (§ 3) buďto:

1. ze členů některého odborného senátu (§ 7 odborné plenum);
2. ze členů stálých finančních senátů (finanční plenum) nebo:

3. z těch členů soudního dvoru, kterých se neužívá výlučně za předsedy nebo referenty ve finančních právních věcech (administrativní plenum) nebo konečně:

4. ze všech členů soudního dvoru (plenisimum).

§ 6.

Plenární shromáždění kromě případu § 12, odstavce 1. mají se usnášeti toliko o abstraktně formulovaných právních otázkách.

§ 7.

Členové soudního dvoru, šetříc § 13, odstavce 2. zákona, budou rozděleni do odborných senátů podle těch právních oborů, ve kterých jsou hlavně zaměstnáni (odstavec 2. nařízení o vnitřním zařízení správního soudu a §§ 2 a 3 tohoto jednacího řádu).

Každý odborný senát skládá se ze dvanácti členů, z nichž aspoň polovice musí míti kvalifikaci k soudcovskému úřadu. Aby mohli býti zastoupeni členové, které něco zašlo, buďte pro každý odborný senát zřízení tři náhradníci.

President má počátkem každého kalendářního roku sestaviti jednotlivé odborné senáty, ustanově práce jim příslušející a určití členy a náhradníky na dobu roku.

§ 8.

Odborné plenum budiž svoláno:

1. uzná-li president, aby byla zabezpečena jednotnost rozhodování a aby byly uvarovány odpory, buďto z vlastního podnětu nebo k návrhu některého senátního předsedy vyžádati zásadního usnesení příslušného odborného senátu;
2. uzná-li některý senát nebo jeho předseda, že je třeba plenum svolati, poněvadž mínění vět-

šiny o některé právní otázky odporuje právnímu náhledu, jež správní soud ve svém rozhodování posléze vyslovil;

3. když většina členů příslušného soudního oddělení (§ 5, č. 2. a 3. a § 10), podá presidentu písemný návrh k tomu směřující.

Dá-li některá porada podnět ke svolání odborného plena (odstavec 1. č. 1. nebo 2.), budiž odročena, abstraktní právní otázka formulována a budiž o tom presidentu, ač-li sám nepředsedá, od senátního předsedy ihned zpráva podána.

§ 9.

V odborném plenu má se porady a usnášení účastniti veškerých dvanáct členů příslušného odborného senátu. Za scházející členy budete povoláni náhradníci, šetříc při tom odstavce 2. § 7.

Bylo-li však odborné plenum svoláno z té příčiny, že se některý senát radil o konkrétní sporné věci (§ 8 poslední odstavec), tedy všichni členové tohoto senátu i s předsedajícím mají se účastniti porady a usnášení.

Kdyby následkem příbrání tohoto senátu počet votantů přesahoval dvanáct, teby buď vzhledem k odstavci 2. § 7 tolik členů losem vyloučeno, aby zbylo 12 hlasovatelů.

Druhý president, senátní presidentové, referent a korreferent jakož i členové senátu, jehož porada dala podnět ke svolání plena, nesmějí býti vylosováni.

Vylosování může se státi také dříve, nežli se zasedání sestoupí, předsedou za přítomnosti zapisovatele, o čemž buď protokol sepsán.

§ 10.

Plenum příslušného oddělení (administrativní plenum nebo finanční plenum) budiž svo-

láno za podmínek § 8, č. 1., 2. a 3., když o právní otázce, kterou jest rozřešiti, bylo již učiněno usnesení plenárního shromáždění svolaného podle jednacího řádu ze dne 5. srpna 1876 Z. Ř. č. 94., neb odborného plena nebo plena některého oddělení.

Ustanovení posledního odstavce § 8 buď obdobně šetřeno.

§ 11.

V oddílovém plenu musí počet hlasovatelů býti sudý a musí aspoň polovice skládati se ze členů, kteří jsou kvalifikováni k úřadu soudcovskému.

Pokud je toho třeba k upravení tohoto poměru v tom neb onom směru, budiž vylosování předsevzato.

Ustanovení v § 9 odst. 4. buď také zde šetřeno.

§ 12.

Úplnému shromáždění veškerých členů soudního dvoru (plenissimu) přísluší:

1. usnášeti se o změnách jednacího řádu (§ 46 zákona);

2. svolá-li president plenissimum, aby byla zabezpečena jednotnost rozhodování neb aby byl uvarován nestejný postup.

a) usnášeti se o těch otázkách, jak se užívati má zákona ze dne 22. října 1875, které se týkají agend obou soudních oddělení, jakož i o otázkách, jak se má užívati jednacího řádu;

b) usnášeti se o právních otázkách, které jsou důležité pro rozhodování obou oddělení soudního dvoru.

Paragraf 11, má také zde platnost. Je-li však předmětem usnášení změna jednacího řádu (odstavec 1., č. 1.), jsou vylosováni členové toliko z hlasování vyloučeni.

§ 13.

Otázky, které plenárním shromážděním (§ 5) k usnesení budou přiděleny, budete navrhovatelem sepsány a prezidentovi odevzdány.

Prezident ustanoví (§ 3) předsedu plenárního shromáždění a z jeho členů referenta a korreferenta.

§ 14.

Návrhy referentovy a korreferentovy budete sepsány, rozmnoženy a v přiměřené lhůtě před zasedáním všem členům plenárního shromáždění doručeny. Před zasedáním mohou předsedajícím odevzdány býti písemně také protinávrhy, které by někdo činil.

§ 15.

Všechny návrhy pro plenární shromáždění budete tak sepsány, aby se mohlo hlasovati slovem »ano« nebo »ne«.

§ 16.

Plenární usnesení budete pojata do sbírky nálezů správního soudu a mohou býti uveřejněna v odborných časopisech.

Porada a hlasování.

§ 17.

Při poradách plenárních shromáždění jakož i senátů má nejprve referent, pokud toho třeba, přednésti jak se věc má a učiniti svůj návrh.

Je-li zřízen korreferent, má přednésti své mínění bezprostředně po referentu.

Referent a korreferent mají zevrubně informovati radní shromáždění o tom, jak soud rozhodoval.

Potom zahájiti má předseda rozhovor a uděliti slovo hlasovatelům v pořádku, ve kterém se přihlásili. Předseda může se rozhovoru účastniti.

Návrhy budete v rozhovoru podány a odůvodněny.

Nežádá-li nikdo slova nebo je-li debata skončena, předseda má předsevzítí hlasování.

§ 18.

Předseda ustanoví otázky, o kterých, a pořádek, ve kterém má býti hlasováno. Avšak k návrhu každého hlasovatele může i o tom radní shromáždění se usnésti.

Hlasovatelé mají odevzdati své hlasy podle hodnotního pořadí, nejstarším počínajíc.

Hlasuje se bez motivování.

§ 19.

Usnesení činí se absolutní většinou hlasů (§ 37 zákona).

Má-li z několika mínění alespoň jedno polovici všech hlasů, jest předseda zavázán, také svůj hlas odevzdati.

Přistoupí-li v tomto případě k mínění, které již pro sebe má polovici hlasů, tedy toto mínění stane se usnesením.

Různí-li se dvě stejně rozdělená mínění §§ 40 a 41 zákona nebo jinak toliko o poměrech veličin, předseda může přijmouti některou střední veličinu.

Třeba by nenastala povinnost předsedovi, aby svůj hlas odevzdal, jest oprávněn po učiněném usnesení dáti své mínění do protokolu.

§ 20.

Nedostalo-li se žádnému mínění absolutní většiny hlasů, buď předsevzato nové hlasování,

při kterém podané návrhy, třeba-li toho, rozděleny budete v několik otázek.

§ 21.

Usnesení o některé věci učiněné buď tím způsobem za základ položeno poradě a usnesením o všech následujících věcech, že také ti hlasovatelé, kteří nepřisvědčili k dřívějšímu usnesení, mají je pokládati za závazný základ a pod tímto předpokladem odevzdati své hlasy o dalších věcech.

§ 22.

Vznikne-li různost mínění o způsobu, jak se mají hlasy čítati, rozhodne o tom senát (§ 18, odstavec 2.).

§ 23.

Stejným způsobem (§ 17 až § 22), budiž postupováno, když se důvody stanoví.

§ 24.

Chce-li některý hlasovatel ustoupiti od odevzdaného hlasu, prohlás to před koncem zasedání. Změní-li se tím poměr hlasů tou měrou, že učiněné usnesení pro sebe již nemá absolutní většiny hlasů, budiž předsevzato nové hlasování. V tomto případě může také rozhovor znova býti zahájen.

Poradní protokol.

§ 25.

Zapisovatel má zapsati výsledek hlasování ve zvláštním protokolu nebo na referátu.

Tent ozápis má obsahovati vedle poradního dne a jmen přítomných úplné vyličení postupu při hlasování.

Všechny návrhy budete se svým podstatným odůvodněním v krátkém znění uvedeny a budete hlasovatelé označeni, kteří pro ně hlasovali.

Každý hlasovatel může důvody svého mínění sepsati; tento spis buď přiložen poradnímu protokolu.

Předseda má zkoumati zápisky zapisovateleovy a svým podpisem potvrditi, když byly, ač bylo-li by toho třeba, opraveny.

Usnesení bez zasedání.

§ 26.

Jde-li o přípravná opatření a vedlejší rozhodnutí (§ 13, odstavec 4. zákona), hlasování může býti zavedeno také bez zasedání písemnou cestou. Vznikne-li však mezi oběma hlasujícími rady různost mínění, budiž každým způsobem zasedání konáno.

Jednací kusy, jejichž vyřízení nepůsobí na práva účastníků a jejichž porada v zákonu nebo v jednacím řádu není předepsána, mohou býti bez porady (kurentně) vyřízeny, je-li předseda s referentovým návrhem srozuměn.

Vyhotovení.

§ 27.

Usnesení buď sděláno referentem, bylo-li však usnesení o hlavní věci neb o podstatném odůvodnění učiněno proti jeho náhledu, buď sděláno tím hlasovatelem, jehož návrh usnesením se stal.

Předseda má zkoumati, zdali se usnesení shoduje s vyhotovením.

Všechna písemně navržená vyřízení, třeba by nebyla přijata, mají ve spise zůstatí.

O zavedení řízení.

§ 28.

Pravidelným usnesením soudu (§ 13, odstavec 1. zákona) buď rozhodnuto o zavedení předběžného řízení, jde-li o příslušnost správního soudu, o legitimaci stěžující si strany neb o námitku rozhodnuté věci. Téhož postupu buď šetřeno, má-li stížnost podle § 21, odstavce 2. zákona býti vrácena k opravě — nebo podle § 23, odstavce 1. zákona ihned býti poukázána, aby byla projednávána.

Jinak buď při zavedení předběžného řízení zpravidla postupováno podle § 26, odstavce 1. tohoto jednacího řádu.

§ 29.

Když se usnáší o zavedení předběžného řízení, buď vzhledem k § 18, odstavci 1. zákona, odděleně o tom hlasováno, zdali jest vyhověno zákoněmu požadavku, aby v odpor brané rozhodnutí neb opatření, jakož i jednotlivé články stížnosti byly přesně označeny, když

1. stížnost, nepředložie v odpor vzaté rozhodnutí nebo opatření v prvopise neb opise, neuvádí dispositivního obsahu rozhodnutí neb opatření a je takovým způsobem neoznačuje, aby byla změna vyloučena, nebo

2. není-li ze stížnosti zřetelně seznati, pokud se rozhodnutí v odpor bere a v čem se shledává porušení práva jakož i právní mylné posuzování věci (§ 2 zákona), nebo

3. opomine-li stížnost pro vadné řízení podaná uvést, v čem spočívá tvrzený odpor se spisy nebo neúplnost skutkové povahy aneb kterým procesním úkonem neb opominutím a proti kterému zákonu nebo zásadě řízení byly opominuty

nebo porušeny podstatné formy administrativního řízení.

§ 30.

Vrátí-li se podle § 21, odstavce 2. zákona stížnost k opravě vady, poněvadž nevyhovuje požadavkům § 18 odstavce 1., buď stěžovatel poukázán, aby vrácenou stížnost i tenkráté opět předložil, byla-li oprava učiněna v odděleném spise.

O zastavení řízení.

§ 31.

Ustoupí-li se od stížnosti po zavedeném řízení, budiž řízení usnesením zastaveno.

Stížnosti, od kterých bylo ustoupeno před zavedením předběžného řízení, buďte podle § 26, odstavce 1. vráceny.

Nebylo-li by vyhověno příkazu, kterým byla stížnost k nápravě vad vrácena (§ 21 odstavec 2. zákona), budiž usnesením vyřčeno, že se řízení nekoná.

Žádosti, aby bylo řízení zastaveno, je-li prokázán souhlas druhých sporných stran, budiž rovněž zpravidla podle ustanovení § 26, odstavec 1., vyhověno a doloženo, že v řízení teprve k žádosti některé sporné strany bude pokračováno (§ 5 odstavec 1. zákona).

O všech vyřízeníh podle tohoto paragrafu vydaných buďte zpraveny žalovaný úřad a k řízení přibrána spolužalovaná nebo účastněná strana.

Odmítnutí s výhradou námitek.

§ 32.

Nežli se stížnost zamítne podle § 22 zákona, budiž zavedeno předběžné řízení a buďte vyžádány administrativní spisy.

Následkem odporu (§ 22, odstavec 3. zákona) buď zpravidla písemným hlasováním (§ 26, odstavec 1.) nařízeno veřejné ústní líčení.

Pro líčení buď zřízen korreferent.

Zrušení podle § 6 zákona.

§ 33.

Jeví-li se vadnost řízení býti jakožto následek mylného právního názoru úřadem ve hlavní věci přijatého, tedy buď v odpor vzate rozhodnutí zrušeno podle § 7, nikoli však podle § 6 zákona.

Odkázání k veřejnému, ústnímu líčení.

§ 34.

Ukončení písemného předběžného řízení a odkázání sporné věci k veřejnému, ústnímu líčení (§§ 28 a 23, odstavec 1. zákona) buď kromě případu upraveného v § 32, odstavec 2. tohoto jednacího řádu vyřčeno po referentově zprávě usnesením senátu.

Když se stížnost k veřejnému, ústnímu líčení odkazuje, buď pokaždé zvláště usneseno o oběslání zúčastněných stran.

§ 35.

Odkáže-li se stížnost ihned k líčení podle § 23, odstavce 1. zákona, buď ve výměru oznámeno, že spisy nejsou vyžádány (§ 28, odstavec 2. zákona).

§ 36.

Tři dny před líčením referent má zapisovatelem předložiti předsedovi spisy i s vypracováním pro líčení připraveným.

Veřejné, ústní líčení.

§ 37.

Advokáti, kteří vystupují jako zástupci stran, jakož i zmocněnci úřadu, korporací a obcí (§ 31 zákona), mají prokázati své oprávnění k zastupování.

§ 38.

Při ústním líčení má nejdříve referent přečísti svou písemnou zprávu.

Tato zpráva má obsahovati vyličení podstatné skutkové povahy, důvodů pro stížnost uvede-ných a případné vývody žalovaného úřadu a stran, avšak nemá projevovati žádného náhledu o příštím rozhodnutí.

Koná-li se líčení následkem námitek (§ 32, odstavec 2.), nebudiž oznámen ani obsah odmítavého výměru, proti kterému námítka byly podány, ani obsah námitek.

Po zprávě udělí se slovo stěžovateli, pak zástupci žalovaného úřadu a po něm súčastněným snad stranám. Stejným způsobem buďte, třeba-li toho, sporné strany k dalším vyjádřením připuštěny.

§ 39.

Účastníci mohou pro zachování svých práv žádati, aby jednotlivé věci v jednacím protokolu byly zjištěny (§ 42, odstavec 1. zákona).

Kde jest důležité zjistiti slovní znění, předseda k žádosti některého účastníka má ihned naříditi, aby byla přečtena jednotlivá místa protokolu.

§ 40.

Vyjde-li na jevo při ústním líčení, že bude se rozhodovati o platnosti některého nařízení, a

neskládá-li se senát ze šesti radů a předsedy, budiž předsevzato nové líčení před sesíleným senátem.

To se má státi také tenkrát, když otázka platnosti některého nařízení vznikne při poradě po ústním líčení následující (§ 36 zákona) a když proto projednávající senát se usnese, aby líčení bylo konáno před sesíleným senátem.

§ 41.

Předseda vykonává policii při zasedání. Předseda má napomenouti k pořádku osoby, které ruší líčení nepřiměřeným chováním, a učiniti opatření, kterých je třeba, aby byl pořádek zachován.

Projevy pochvaly nebo nelibosti jsou zapovězeny.

Kdo přes napomenutí stane se vinen porušením líčení, může býti z něho vyloučen. Odstranění osoby v líčení zúčastněné může býti nařízeno teprve po předcházející pohrůžce, že líčení v její nepřítomnosti bude provedeno.

Jestliže se některý zástupce proviní rušením líčení nebo některou neslušností neb urážkou, buď tato událost předsedou pokárána. Pokračuje-li zástupce ve svém nenáležitém chování nebo protivil se nařízením pro zachování pořádku a pokoje daným, může mu usnesením senátu slovo býti odňato a strana vyzvána aby zřídila jiného zástupce. Je-li zástupce advokátem, může kromě toho věc odstoupena býti příslušnému disciplinárnímu úřadu.

§ 42.

V poradě a v usnášení se o nálezu, který se vynese na základě ústního líčení, smějí se

účastníci toliko ti členové soudu, kteří byli přítomni celému ústnímu přelíčení.

Jinak platí nařízení §§ 17 až 25.

§ 43.

Objeví-li se při poradě, že v rozhodovacích důvodech má býti přihlédáno ke skutečnostem, které nebyly při líčení ani předmětem referentovy zprávy (§ 38, odstavec 1.), ani předmětem zjištění ze spisů, tedy buďte v opět zahájeném líčení (§ 38, odstavec 4.) předsevzata zjištění, kterých je třeba.

Vyhotovení nálezu.

§ 44.

Rozhodovací důvody mají se při vylíčení skutkové povahy obmeziti na uvedení skutkových okolností pro rozhodnutí důležitých a obsahovati právní názor soudu a jeho zákonné odůvodnění.

Opírá-li se rozhodnutí o právní názor, který již byl odůvodněn zevrubně v některém dřívějším nálezu, může býti upuštěno od opětvání tohoto odůvodnění a může býti poukázáno k rozhodovacím důvodům dřívějšího nálezu. Avšak každé straně žádá-li o to, budiž písemně doručeno dovolávané odůvodnění. Tato žádost buď podána neipozději čtrnáct dní po doručení nálezu.

Ostatně platí ustanovení § 27.

Náklady řízení.

§ 45.

Ustanovení § 40 zákona o přiřčení nákladů proti propadlému stěžovateli má také platnost, byl-li nález, kterým byla stížnost odmítnuta, vy-

nesen na základě § 8, odstavce 4. zákona bez veřejného ústního líčení.

Opravy.

§ 46.

Přihodily-li se, když se usnesení nebo nálezy vyhotovují, chyby v psaní, početní omyly nebo jinaké patrné nesprávnosti, tedy k návrhu strany nebo z úřední moci buďte zpět vyžádány exempláře sporným stranám doručené a opraveny soudním usnesením, které buď ve zvláštním dodatku doloženo. Kdyby vyžádané exempláře nebyly předloženy, buď oprava vykonána stejným způsobem na duplikátu vyhotovení.

Jak se rozhodování v evidenci chová.

§ 47.

Aby byla zabezpečena jednotnost rozhodování a aby byla nařízení §§ 5 až 15 prováděna, buďte právní názory v plenárních usneseních a rozhodnutích soudu přijaté tím způsobem v evidenci chovány, aby každý člen soudu mohl se v každékoli době ihned o nich zpravit.

Při každém usnásení se soudu (nálezu nebo výměru), které se týče některé právní otázky, referent vztahmo protivotant (§ 27) bezprostředně po skončené poradě má přijaté právní zásady, uveďte zevrubně právní materie a další oddělení u kterých právní zásada má být zařazena do zakládáné sbírky, se schválením senátu formulovati a ihned zapisovateli odevzdati.

Ustanovení, kterých by jinak bylo třeba, má president vydati.

Styk na venek.

§ 48.

Ke styku správního soudu s úřady a stranami, pokud nejsou dána zvláštní ustanovení, mají se vztahovati obdobně zákonná nařízení pro řádné soudy platná.

Doručování.

§ 49.

Nemůže-li z jakéhokoli důvodu některý spis býti doručen stěžovateli nebo jeho zmocněnci, tedy všechna vyřízení budou doručena advokátovi, který stížnost podepsal.

Nemůže-li doručeno býti vyhotovené usnesení, kterým se některý spoluúčastník, ať jest již spolužalován nebo ne (§§ 19 a 27 zákona), k řízení před správním soudem přibírá nebo k veřejnému ústnímu přelíčení obesílá, buďte překážky proti tomu, pokud možná, z úřední moci odstraněny; zejména budiž se pokuseno, aby doručení správním úřadem bylo vykonáno.

Viz vl. nař. č. 2/27 sb. z. a n.

Právo chudých.

§ 50.

Žádosti, aby bylo propůjčeno právo chudých (§ 63 civilního řádu soudního), pokud obsahují žádost za osvobození od kolků a poplatků, buďte vyřizovány šetříc ustanovení § 65, odstavce 2., 3. a 4. civilního řádu soudního, pokud se pak jimi žádá za propůjčení zástupce chudých, buďte poukázány na § 16 advokátního řádu.

Ustanovení závěrečná.

§ 51.

Správnímu soudu se vyhrazuje navrhovati

změny tohoto jednacího řádu. Takové návrhy buďte po usnesení plenárního shromáždění ministerskou radou vládě (císaři Pánu) k schválení předloženy (§ 46 zákona a § 12, odstavec 1. jednacího řádu).

§ 52.

Kde se tento jednací řád dovolává zákona bez zevrubnějšího označení, sluší rozuměti jím zákon ze dne 22. října 1875, Z. Ř. č. 36 z r. 1876, o zřízení správního soudu i se zákony dodatečnými.

§ 53.

Tento jednací řád nabude moci 30. dne po svém vyhlášení. Zároveň zanikne platnost jednacího řádu, vyhlášeného nařízením veškerého ministerstva ze dne 5. srpna 1876 Z. Ř. č. 94.

Stížnost.

Stížnost k n. s. s. musí býti podepsána advokátem (§ 18 z. o s. s.) tuzemským (§ 45 z. o s. s.), čemuž jest prakticky rozuměti tak, že ji sepíše a podá advokát (nikoli notář), šetře následujících předpisů.

Stížnost podati jest do 60 dnů po doručení rozhodnutí neb opatření poslední instance přímo u n. s. s. (§ 14 z. o s. s.) v tolika vyhotoveních (stížnost kolkuje se 5 Kč za arch, plná moc 5 Kč, přílohy à 1 Kč), aby každý ze žalovaných mohl dostati stejnopis (zpravidla ve dvou vyhotoveních: pro n. s. s. a pro žalovaný úřad, není-li nikdo spolužalován). Uvésti jest v ní, proti kterému rozhodnutí neb opatření stížnost směřuje, den jeho doručení straně, aby se mohlo zkoumati, zdali 60denní lhůta pro stížnost k n. s. s. byla dodržena. Dle §u 15 zák. o s. s. nepočítají se do této 60denní lhůty dny, po které byla stížnost na poště, takže stačí, odevzdá-li se stížnost, ovšem správně adresovaná, šedesátý den poště k dopravě; lhůta tato prodlužuje se jen tím, že konečným dnem jest neděle nebo svátek; v případě takovém končí až příštího všedního dne. Jinak byla-li lhůta zmeškána, nelze žádati o navrácení v předešlý stav (§ 16 z. o s. s.).

Dále musí stížnost obsahovati přesné označení stížných bodů, a k tomu dle §u 18 z. o s. s. nestačí ani poukaz na vývody odvolání podaného v řízení správním, ani všeobecné tvrzení nezákonnosti a vadného řízení naříkaného rozhodnutí. Namítky

ve stížnosti uvedené musí býti naopak konkretisovány a stížní bod musí se obíratí obsahem a předmětem naříkaného rozhodnutí, ne jinými právními otázkami.

Návrh konečný (petit) zní: na zrušení rozhodnutí v odpor vzatého buď pro vady řízení, neb pro nezákonnost. Útraty stěžovatel účtovat nemůže (§ 40 z. o s. s.), jich nahrazení může býti, byla-li stížnost zamítnuta, uloženo jen stěžovateli ve prospěch strany účastně.

K stížnosti nemusí nezbytně býti připojena plná moc pro advokáta, nýbrž stačí pouhý vlastnoruční podpis advokátův na stížnosti (nikoliv snad otisk jména advokátova), podepsala-li strana stížnost vlastní rukou; je-li jméno (podpis) strany napsáno pouze strojem, musí býti plná moc pro advokáta připojena a opatřena podpisem strany.

Podá-li se stížnost k n. s. s. jménem obce, potřebí jest v Čechách výkazu o tom, že se na podání stížnosti usnesla obecní (městská) rada, a plná moc, daná advokátu od obce, musí obsahovati odvolání na usnesení obecního zastupitelstva, jímž zmocněný advokát byl ustanoven právním zástupcem pro tuto obec; na Moravě a ve Slezsku stačí pro obě usnesení obecní rady. Pro Slovensko nejsou zvláštní předpisy v tomto směru.

Kandidáty advokacie nelze při ústním líčení k zastoupení strany připustiti (viz § 28 z. o s. s. a poznámky k němu).

Vzorec stížnosti na nejvyšší správní soud.

Kolek za 5 K.

Proti rozhodnutí (uveďte se úřad konečný) ze dne . . . . ., které mi bylo doručeno . . . . . stěžuji si prostřednictvím (jméno advokáta, stížnost podepsavšího) z těchto důvodů:

Žádá se proto, aby naříkané rozhodnutí bylo zrušeno buď pro nezákonnost nebo pro vady řízení.

Podpis strany.
Podpis advokáta.

Připojeny přílohy, na něž se stížnost odvolává, in dupplo (kolkují se à 1 Kč); stížnost podá se dvakrát (viz předchozí odstavec).

REJSTRÍK.

	Str. na
Advokát §§ 18, 28, 38, 45, z. o s. s., odst. »Stížnost«	23, 30, 33, 36, 59
Doručení §§ 28, 39, 3 odst. z. o s. s. § 49 j. ř.	30, 33, 57
Dzvorčí právo § 7 z. o s. s.	14
Duplika § 24 z. o s. s.	28
Důvody rozhodovací §§ 2, 39 z. o s. s.	13, 34
Evidence rozhodnutí § 47 j. ř.	56
Hlasování § 17 j. ř., § 37 z. o s. s.	33, 46
Instanční pořad § 5 z. o s. s.	19
Jazyk u § 18 z. o s. s.	23
Kolky viz stať »Úvodem« a vzorec stížnosti	7, 61
Kompetence §§ 2, 3, 4 z. o s. s.	12, 13
Kompetenční konflikty, viz zákon o n. s. s., také u § 9 z. o s. s.	10, 15
Lhůty: pro stížnost §§ 14, 16 z. o s. s., u odvodního spisu § 22 z. o s. s.	21, 22, 27
Líčení §§ 28, 31, 34 z. o s. s.	29, 31, 32
Moc soudcovská u § 11 z. o s. s.	16
Nahlížení do spisů čl. II zák. č. 149 ř. z. z r. 1905	39, 40
Náhrada útrat § 40 z. o s. s.	34
Nález §§ 36, 39, 43 z. o s. s.	32, 33, 35
Nařízení § 11 z. o s. s. (moc soudcovská § 102)	18
Návrhy stran při líčení §§ 29, 35 z. o s. s.	31, 32
Navrácení v předešlý stav § 16 z. o s. s.	22
Neprůslušnost § 7 z. o s. s.	14
Odklad § 17 z. o s. s.	23
Odkladný účinek § 17 z. o s. s.	23
Odklad líčení § 35 z. o s. s.	32
Odmítnutí a limine § 21 z. o s. s.	26

Odvodní spis § 23 z. o s. s.	27, 28
Opisy (stížnost) § 20, z. o s. s.	25
Opravy § 46 j. ř.	56
Plná moc §§ 18, odst. 3, 45 z. o s. s. odst. »Stížnost«	23, 36, 59
Platnost nařízení § 13, odst. 3 z. o s. s.	20
Plenární rozhodnutí § 13, odst. 5 z. o s. s.	20
Podpis advokáta §§ 18, 45 z. o s. s., odst. »Stížnost«	23, 36, 59
Pokuta pro svévoli § 41 z. o s. s.	34
Policie při líčení § 32 z. o s. s.	32
Poštovní doprava § 15 z. o s. s.	22
Právo chudých § 14 z. o s. s. a § 50 j. ř.	22
Pravotár, viz advokát	
Právní moc §§ 3, 4, 5 z. o s. s.	13
Přednes stran § 18 z. o s. s., také »Jazyk«	23
Předseda, práva § 32 z. o s. s. »Jazyk«	23, 32
Přeběžné řízení § 22 z. o s. s., se nezavede čl. I zák. z 21. září 1905 č. 149 ř. z.	26, 27
Přílohy § 20 z. o s. s., kolky na přílohy	7, 25
Replika § 24 z. o s. s.	28
Res judicata § 21 z. o s. s.	26
Rozhodnutí (moc soudcovská § 105 zák. č. 121/20 Sb. z. a n.)	18
Řízení § 14 a další z. o s. s.	21
Řízení přípravné §§ 22 z. o s. s.	26
Řízení vadné §§ 6, 23 z. o s. s.	14, 27
Skutková podstata §§ 6, 23 z. o s. s.	14, 27
Soudce (moc soudcovská) u § 11 z. o s. s.	16
Soukromoprávní nárok § 105 zák. o moci soudcovské a zák. č. 217/25 Sb. z. a n. u § 11 z. o s. s.	18
Súčastněné strany §§ 19, 27 z. o s. s., čl. III zák. č. 149/05 ř. z.	25, 29, 40
Stížní body § 18 z. o s. s., odst. »Stížnost«	23, 59
Stížnost §§ 14, 18 z. o s. s., odst. »Stížnost«	21, 23, 59
Styk na venek § 48 j. ř.	57
Ústavní zákon u § 11 z. o s. s. (moc soudcovská)	16
Útraty § 40 z. o s. s.	34

REV15

Volná úvaha §§ 21, odst. 2, 22, 24, 26, 27, 29, 40, 41.	
z. o s. s. a čl. II, odst. 5 zák. č. 149/05 ř. z.	26, 28, 29, 31, 34, 39
Vzdání se líčení čl. II, zák. č. 149/05 ř. z.	39
Zákon, § 102 zákona o moci soudcovské u § 11 z. o s. s.	18
Zastavení řízení § 44 z. o s. s. a § 31 j. ř.	26, 35
Zástupce §§ 18, 28, 31, 41 z. o s. s., čl. III, zák. č. 149/05 ř. z.	23, 30, 31, 34, 40
Zmocnění §§ 38 a 45 z. o s. s.	33, 36

KNIHY

*nové i antikvární,
časopisy, mody, mapy, atlasy,
cestopisy, sešitová vydání
domácí i cizojazyčná,
veškeré potřeby kancelářské,
psací, kreslicí, knihy účetní,
tiskopisy a j.*

dodá Vám v nejkratší době

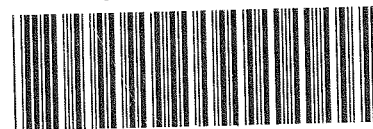
F. B. ŠKORPIL

knihkupectví a papírnictví

V PR

DE

ÚK PrF MU Brno

3129S29669